



Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

18 juli 2019

Geachte minister van Economische Zaken en Klimaat,

We hebben kennisgenomen van de voorgenomen wijzigingen in de mijnbouwwet. In deze brief geven we onze belangrijkste opmerkingen met betrekking tot de voorgenomen wijzigingen.

Wij delen de visie dat het nodig is het vergunningstelsel voor het opsporen en winnen van aardwarmte aan te passen teneinde de procedure voor vergunningverlening te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken van aardwarmte en directe winning na opsporing mogelijk te maken alsmede om de veiligheid van de opsporing en winning te bevorderen. We zouden hier graag nog aan willen toevoegen dat het doel ook moet zijn om kosteneffectiever en sneller tot de duurzame GJ's door middel van geothermie te komen.

We zien echter een aantal knelpunten in de voorgenomen wijzigingen. Onze belangrijkste punten hebben we hieronder opgesomd.

Splitsing rol vergunninghouder / uitvoerder

Als we het goed begrijpen dan is het idee om de rol van aanvrager(s) en daarna houder(s) van de vergunning los te koppelen van de rol van uitvoerder. De uitvoerder is vergelijkbaar met de huidige operator, of Vergunningsuitvoerder, met het verschil dat de uitvoerder geen houder is van de vergunning. Het is een ingehuurde partij die, anders dan in huidige wetgeving, pas in beeld komt bij indiening van de aanvraag startvergunning (Artikel 24p). Op zich zou dat werkbaar kunnen zijn, alleen niet met de huidige definitie: "een natuurlijke persoon of een rechtspersoon als bedoeld in artikel 24aa of 24ao, die de feitelijke werkzaamheden met betrekking tot het opsporen en winnen van aardwarmte uitvoert of daartoe opdracht verleent". Het is in het huidige stelsel al een knelpunt dat de aandeelhouders van een project vennootschap en de betrokken banken alle contracten met derden en bijbehorende geldstromen via de project vennootschap willen laten lopen. Ook hebben aandeelhouders en financiers behoefte om een bepaalde mate van zeggenschap te hebben over cruciale contracten zoals het boorcontract. Het werkt niet als deze cruciale contracten aan worden gegaan door de uitvoerder. De uitvoerder heeft namelijk alleen een contractuele relatie in de vorm van een dienstverleningscontract, welke ook, relatief eenvoudig, opgezegd kan worden indien nodig. Cruciale contracten voor de uitvoering van de opsporing of winning van aardwarmte moeten dus niet op het niveau van de uitvoerder liggen maar op het niveau van de projectvennootschap, welke vaak (een van) de aanvrager(s) zal zijn.

In uw memorie van toelichting geeft u weliswaar aan dat bij de toekenning van de startvergunning de uitvoerder dan mede houder van de startvergunning aardwarmte kan worden. Wij achten dit te vrijblijvend en zijn van mening dat de uitvoerder mede-vergunninghouder dient te zijn en beoordeling zoals thans gesteld in Artikel 24p onder 2 dient plaats te vinden bij aanvraag toewijzing zoekgebied.

Zie in dit verband tevens ons tweede belangrijke knelpunt.

Met verwijzing naar Artikel 24aa vragen wij ons tevens af hoe in huidig wetsvoorstel

aardwarmteproductie kan continueren indien de uitvoerder niet meer in staat is feitelijke werkzaamheden uit te voeren en onze minister 8 weken nodig heeft om wel of niet in te stemmen met de aanwijzing van een nieuwe uitvoerder. Het wetsvoorstel dient te voorzien in de mogelijkheid van continuïteit van aardwarmteproductie in deze situatie, uiteraard indien de veiligheid daarbij is gewaarborgd.

Technische eisen aanvrager zoekgebied

Het tweede belangrijke knelpunt dat we zien is dat er geen technische eisen worden gesteld aan de aanvrager van een zoekgebied. Er worden alleen eisen gesteld aan het plan, de warmtevraag, planmatigheid en de financiering ervan. Pas bij de startvergunning wordt een technisch capabele uitvoerder gecontracteerd. Uit ervaring weten wij dat het van groot belang is dat exploratie werkzaamheden worden aangestuurd vanuit organisaties met relevante geologische en technische kennis. We merken dat we binnen ons Hydreco Geomec team door onze kennis en ervaring in staat zijn om veel meer tempo te maken in de exploratiewerkzaamheden en de algemene ontwikkeling van geothermie. We werken onze projectmanagement matrix, waarin alle nodige stappen voor de ontwikkeling van een geothermie project zijn opgenomen en gestandaardiseerd, zorgvuldig af en sturen adviesbureaus op de juiste manier aan. Hiermee besparen we veel kosten en tijd. We zien het als een stap terug in de tijd dat er met de voorgenomen wijziging partijen een zoekgebied kunnen aanvragen zonder relevante geologische en technische kennis. Dit komt de kwaliteit, de veiligheid, de kosteneffectiviteit en snelheid van geothermie zeker niet ten goede. Partijen die geen idee hebben wat er komt kijken bij het ontwikkelen van een geothermie en het adequaat uitvoeren van exploratieonderzoek kunnen (weer, net als in het verleden) een gebied claimen. Dit vinden wij een hele slechte ontwikkeling voor de geothermie. Dus naast de eisen met betrekking tot de aanvraag zelf is het wat ons betreft van groot belang om ook eisen te stellen aan de aanvrager zelf en de beoogde projectorganisatie.

Verantwoordelijkheden uitvoerder

We zien in de voorgenomen wijziging van artikel 33 dat er ook vanuit de wet eisen worden gesteld aan de uitvoerder. Hiermee is onduidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Het lijkt ons het meest logisch en beste werkbaar als de verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu volledig bij de houder van de vergunning ligt. Deze partij besteedt het werk uit aan de uitvoerder. De uitvoerder is geen houder van de vergunning en is dus ook niet de logische partij om te worden aangesproken door het bevoegd gezag.

Heldere warmtevraag

We zijn het ermee eens dat bij het aanvragen van een zoekgebied de warmtevraag helder moet zijn. Wat ons betreft is het zelfs het beste als dit ook al middels intentieovereenkomsten is vastgelegd. Dit komt nu nog niet voldoende duidelijk naar voren in de wetstekst. Hier staat bijvoorbeeld "zicht op voldoende warmtevraag".

Portfolio aanpak

We zien in de voorgenomen wijziging van de wet dat de portfolio aanpak, waarmee kosten kunnen worden bespaard, risico's beter kunnen worden gemanaged en meer tempo in de projecten kan worden gemaakt en de kwaliteit omhoog gaat, wordt beperkt. We zijn het ermee eens dat je gebieden niet onnodig lang bij een houder wil laten bestaan als er onvoldoende zicht is op de realisatie van het herhaalpotentieel. Toch zien wij in de portfolio aanpak wel de sleutel om geothermie goedkoper,

sneller en kwalitatief beter te maken. Partijen die hier serieus stappen mee maken en een grote kans maken om daadwerkelijk het beoogde herhaalpotentieel te benutten zouden die ruimte ook moeten krijgen, bijvoorbeeld door de duur van de vergunning te kunnen verlengen. Voor de huidige (aangevraagde) opsporingsgebieden van Hydreco Geomec geldt ook dat deze zijn aangevraagd met de gedachte om meerdere geothermie doubletten te realiseren. Met ons team van op dit moment 24 professionals, werken wij elke dag aan de benodigde exploratiewerkzaamheden en hebben hier al heel veel in geïnvesteerd. Het zou bijzonder onwenselijk voor de geothermie sector zijn als we door de voorgenomen wijziging van de wet belemmerd zouden worden in onze plannen voor het opschalen en versnellen van geothermie.

Lokaal draagvlak

We pleiten voor een duidelijke rollenscheiding als het gaat om de bij de vergunningverlening betrokken partijen. De beoordeling van veiligheid en technische competenties zou bij SodM moeten liggen. De beoordeling van de geologie bij TNO. Provincie en gemeentes beoordelen de planmatigheid (waarbij wel opgemerkt moet worden dat deze lokale overheden de behoefte hebben om veel meer dan alleen de planmatigheid te beoordelen, liever zouden zij ook een stem hebben in de beoordeling van risico's. Het is van belang om met deze lokale overheden tenminste om tafel te gaan om duidelijkheid te scheppen hierover om te voorkomen dat deze partijen adviezen schrijven die buiten hun zeggenschap in het kader van de vergunningsverlening gaat met als gevolg dat hun adviezen grotendeel terzijde worden geschoven. Dit komt het draagvlak voor geothermie niet ten goede. In het kader van rollenscheiding pleiten we ervoor dat de beoordeling van de financiële mogelijkheden van de aanvrager niet bij EBN moet komen te liggen gezien het feit dat zij in de toekomst verplicht gaan deelnemen in projecten.

Startvergunning

We zien dat de startvergunning een zeer uitgebreide vergunning is waarbij niet alleen de realisatie van een geothermie project maar ook de winningsfase meegenomen moet worden. Er zal dus een aanvraag worden opgesteld op basis van vele aannames. Dit komt de kwaliteit (en goede beoordeling) van de aanvragen niet ten goede.

Ook zien we dat er overlap en geen procedurele aansluiting is tussen de startvergunning en de Wabo Omgevingsvergunning(en).

Ten aanzien van overlap geldt dat voor een geothermie ontwikkelaar dit extra werk, kosten en tijd betekent. De adviesbureaus zullen er wel bij varen, geothermie zal er vooral duurder en trager door worden. Het is van het grootste belang dat deze vergunningen op een logische wijze worden gestroomlijnd zodat er een logische volgorde ontstaat en er geen dubbelingen zijn in de aan te leveren informatie.

Ten aanzien van procedurele aansluiting constateren wij een ernstige tekortkoming.

Pas na de onherroepelijke startvergunning kan aangevangen worden met de Mer beoordeling procedure voor de diepteboringen, aansluitende Wabo Omgevingsvergunning procedures voor boringen en productie, vervolgens de boringen uitvoeren, aansluitende bouw van de productiefaciliteiten en uiteindelijke opstart.

Het is niet realistisch te veronderstellen dat dit gehele traject kan plaatsvinden in een periode van 2 jaar (artikel 24w). Daartoe dient artikel 24w item 1 als volgt te worden uitgebreid ".....of een startvergunning aardwarmte geldt voor de duur tot minimaal 2 jaar na onherroepelijk worden van de binnen de looptijd van de startvergunning aangevraagde omgevingsvergunningen Wabo t.b.v. opsporing en winning".

Op deze wijze heeft de houder van de startvergunning twee jaren na onherroepelijke besluiten om te boren, productie installatie te bouwen en ervaring met productie op te doen alvorens de vervolvergunning in procedure te brengen.

Uitbreiding leges

We vinden het opvallend en niet passend dat het voornemen is om leges te vragen bij het verlenen van geothermie vergunningen verdergaand dan in de huidige wetgeving. Dit zou in een situatie waar geothermie competitief is ten opzichte van de dan van toepassing zijnde alternatieve warmteopties, zonder dat er subsidies voor nodig zijn, redelijk zijn, maar niet in de huidige situatie waarbij de geothermie business case uiterst mager is en afhankelijk is van subsidie. Daarbij willen we ook nog eens opmerken dat door alle aanvullende regels en de leercurve van alle betrokken partijen (bijvoorbeeld ook van EZK, EBN en SodM en alle lokale overheden), geothermie komende jaren alleen maar duurder wordt (ervan uitgaande dat over 3-5 jaar een stabiele situatie is voor geothermie, is onze verwachting dat vanaf dan de kosten zullen gaan afnemen en uiteindelijk competitief zullen zijn met alternatieven, ook zonder SDE+).

Ingangsdatum en slagvaardigheid EZK

Gezien de vele zaken die nog nader moeten worden uitgewerkt (rangschikkingscriteria, criteria voor bepalen van bodembeweging en omgaan met eventuele schade, criteria voor het beoordelen van financiële capaciteit van aanvrager, criteria voor de zelfstandige economische winbaarheid, afwegingskader van 24ah, methodiek voor bepalen van invloedsfeer, instemmingscriteria van 86a.3, etc.) die zeer bepalend zullen zijn in hoeverre de wet werkelijk goed past op het geothermie proces, bepleiten we dat in de voorziene wetswijziging integraal consultatie ten aanzien van deze criteria aan de orde dient te zijn.

Ten slotte willen we opmerken dat de wet alleen gaat werken indien er voldoende en deskundig personeel en goed functionerende systemen bij EZK aanwezig zijn om de aanvragen op adequate wijze te behandelen. Op dit moment schiet de afhandeling van vergunningen ernstig tekort waardoor de ontwikkeling en realisatie van geothermie ernstig vertraagd wordt.

Met vriendelijke groet,



Saskia Hagedoorn
Directeur Hydreco GeoMEC